

Úr tinginum - útvarpið og sjónvarpið skulu

Landsstýrismaðurin í samskiftismálum, Sámal Petur í Grund:

Síggi ongar fortreytir fyri at taka av einkarrættin

Nýggja lógin um útvarp og sjónvarp skal verða samtykt í hesi vikuni. Tingmen hava tí havt fáar dagar at taka støðu til, um einkarrætturin skal varðveitast ella ikki. Sambært lógini fær sjónvarpið víðari heimildir. Tingmenn eru ymiskir á máli, men landsstýrismaðurin sær ongar fortreytir fyri at taka av einkarrættin

EIRIKUR LINDENSKOV

Løgtingið viðgjörði týsdagin uppskot landsstýrisins um nýggja lóg fyri útvarp og sjónvarp. Upprunaliga útvarpslógin er frá 1956 og sjónvarpslógin frá 1982. Nógva vatn er runnið í ánni síðani tá, og stórar broytingar eru framar fram á fjølmiðlaøkinum.

Hetta er ta. a. orsøkin til, at landsstýrið nú heldur, at lógin skal dagførast.

Stóru spenningur hevur verið um, hvørt einkarrætturin hjá hesum almennu fjølmiðlum nú fór at verða tikin av, ella ikki. Í hesum døgum verður nógva tosað um at avtaka einkarrætt. - Fyri ikki merka enn einum mánaði síðani samtykti tingið at taka av einkarrættin hjá Tryggingarsambandinum. Men loftmiðlarnir skulu varðveita einkarrættin, heldur í øllum førum landsstýrið.

Ivasamt um SvF skal hava eydnuspæl

Maria Hansen var framsøgumaður fyri Sambandsflokkin. Hon helt, at kravið til sjónvarpið er stórt, tí tað skal koma við sakligum journalistikki. Hon setti spurnartekin við, um tað nú er rætt, at landsstýrið skal seta útvarps- sjónvarpsstjóran, tí landsstýrið skal eisini velja politisku nevndirnar fyri hesar miðlar. Men tær skulu tó ikki hava sama myndugleika, sum tær hava í dag. Nú hava tær avgerðarrætt, men eftir uppskoti landsstýrisins skulu tær bara vera ráðgevandi.

Hon helt eisini, at ein vandi kundi vera í, at stjórin nú fær alla ábyrgdina, tá hugsað verður um, hvussu stórt vald hesir stovnar hava.

Í uppskoti landsstýrisins verður lagt upp til, at sjónvarpið eisini skal kunna vinna sær pening við eydn-

uspølum og lýsingum. Hesum ívaðist hon í og setti eisini spurnartekin við, um tað er rætt, at sjónvarpið skal kunna senda frá almennum fundum bara við at boða frá framman undan, tí hetta fer eisini at forplakta

Øli - uttan føroyingar sjálvir skulu sleppa...

Øli Breckmann úr Fólka-flokkinum fegnaðist um at Gutenberg ikki livir á okkara døgum.

- So høvdu vit bert havt eini tvey ella trí rit, sum komu út. Øli heldur lítið um skipanina, vit hava við fjølmiðlum, og hann kundi bara koma í tankar um nøkur fá lond, sum hava líknandi skipanir við »duopoli«, so sum Írað og kanska Norður Korea.

Framsøgumaður Fólka-flokksins dugdi ikki at síggja serligar broytingar við hesum lógaruppskotinum.

- Monopolið og nevndirnar eru varðveittar, men tað er ikki so løgið. Tað eru bara stjórnarir í útvarpi og sjónvarpi saman við nevndunum, sum eru spurð til ráðs.

Øli Breckmann samanbar monopolið við, at vit bert høvdu eina prentsmiðju í Føroyum. - Hvat nú, um henda prentsmiðjan bara slapp at prenta tinglistan ella á okkurt annað?

Hann helt tað vera løgið, at øll onnur skulu sleppa at senda sjónvarp og útvarp inn yvir okkum - uttan vit sjálvir.

Eiga at standa saman um miðlarnar

Jógvan Adolf Johannesen úr Javnaðarflokkinum helt, at almennu fjølmiðlarnir hava ómetaligan tyding, tá tað snýr sum um mál og mentan okkara. Hann helt, at serliga í einum so lítilli tjóð, sum okkara, er neyðugt, at vit ikki spjæða, men standa saman um útvarp og sjón-

varp.

Jógvan Adolf Johannesen helt, at vit eiga at geva miðlunum røttu korini, og tí tryggja teimum inntøkur-grundarlagið. Hann helt eisini, at meira eigur at verða gjørt við føroyska tilfarið, samstundis sum stóri dentur eigur at verða lagdur á at tekstá útlendskar sendingar - men tær skulu verða væl tyddar, tí ansars er tað betur ógjørt, heldt hann.

Sjónvarpið á fjørlógina

Sígnar á Brúnni úr Tjóðveldisflokkinum fíltist á, at málið er komið so seint fram, tí verðandi löggávur fara úr gildi seinni í hesum mánaðinum.

- Vit fáa ikki stundir at geva málunum ta viðgerð, sum tey hava fyri neyðini.

Hann fíltist eisini á, at ikki meira var gjørt við álitid, sum ein nevnd, sum hann sjálvur sum landsstýrismaður setti í 1990 at viðgera júst hetta málið, hevur gjørt.

- Hendan nevndin kom við einum drúgvum og góðum áliti, sum allir tingmenn áttu at havt fingið í hesum sambandi.

Sígnar á Brúnni ívaðist eisini í, um sjónvarpið skal sleppa at hava eydnuspøl.

- Gera vit tað, kann av-

leiðingin verða, at vit taka grundarlagið undan einum høpi av feløgum kring landið. Tá kemur kravið um, at tey skulu á fíggjarlógina. - Tí haldi eg, at vit heldur eiga at seta sjónvarpið á fíggjarlógina, tí vit vita, at tað kostar pengar at gera sjónvarp.

Sígnar á Brúnni fíltist eisini á, at landsstýrið hyggur so nógva eftir donsku fjølmiðlalógunum.

- Og tá teir gera tað, so kundu teir eisini hava gjørt sær stóri ómak, tí meðan uppskotið til sjónvarpslóg í Føroyum bara hevur 12 greinar, so hevur tann danska heilar 80!

Ivi um landsstýrið kann hava einkarrætt

Lasse Klein úr Kristiliga Fólka-flokkinum nýtti eisini høvið hesaferð at finna streglunum í nýggju tingskipanini, sum bara loyvir tingmonnum at víðgera konkret uppskot. Hann vísti á, at eins og við rúsdrekklógini, so hevur tingið ikki møguleika at víðgera útvarp og sjónvarp sum heild. Hetta helt hann vera stórt spill og mælti til, at tingið fór undir eitt aðalorðaskifti um hesi mál.

Hann fíltist eisini á einkarrættin.

- Nu, meðan øll onnur monopolið detta burtur, so

tykist løgið, at landstýrið heldur fast við tíðindamonopolið. - Eg ivist eisini í, um landstýrið hevur rætt til hetta, havandi í huga handilsavtaluna við ES og avtaluna við donsku stjórnina.

Hann vísti eisini á álitid frá 1991 og nevndi, at vit hava grundarlag fyri eitt nú lokálútvarpi.

- Hetta hevði í øllum førum styrkt um talufrælsi - tí er tað ikki rætt at varðveita einkarrættin, segði umboðið hjá Kristiliga Fólka-flokkinum.

Monopolið á nøkrum økjum

Jenis av Rana úr Miðflokkinum helt, at landsstýrismaðurin, sum hevur lagt málið fram, Sámal Petur í Grund, mátti hava sera ringa samvitsku.

- Tað sæst týðuliga gjøgnum álitid, at hann roynir at koma við umberingum fyri ikki at taka av einkarrættin. Jenis vísti eisini á, at tað er sera løgið, at landstýrið bara á fáum økjum vil varðveita monopolið.

- Tað er bara í hesum málunum, og tá tað snýr seg um at drepa ófødda barnið. Har skulu vit eisini hava einkarrætt at kunna avgera, um eitt barn nú skal sleppa at liva ella ikki.

Tingmaðurin hjá Mið-

flokkinum helt tað eisini vera sera næsvíst av útvarps- og sjónvarpsstjórnunum at føra fram, at vit »faktiskt ikki hava monopoli, tí útvarpið og sjónvarpið fungera eisini sum lokálstøðir«.

- Men áhugaverdari er tað at síggja í Sosialinum, at táverandi sjónvarpsstjórin, Árni Gregersen, sum nú arbeidir á eini frælsari sjónvarpsstøð í Danmark nú sigur, at vit skulu taka av monopolið.

At enda segði Jenis av Rana, at hann harmaðist um, at landsstýrismaðurin hevur tikið úr greinina um átrúna og siðalæru.

- Eg vil bara spyrja landsstýrismannin, hví hetta er gjørt, spurdi hann. Jenis av Rana vildi eisini verða við, at svárgaskapurin millum Sámal Petur í Grund og Jógvan Jespersen, útvarpsstjóra, uttan iva hevur havt tyding fyri, hvørja meining landsstýrismaðurin hevur fingið sær um einkarrættin.

Einkarrættur er tað sama sum sensurur, segði Jenis av Rana at enda - og tað eru bara fólk, sum ræðast fólkaraði, sum vilja hava sensur.

Einkarrættur í lagi

Finnbogi Arge helt, at tað ongastáðni í uppskotinum